

РЕШЕНИЕ

№ 1206

гр. София, 25.02.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 64 състав, в публично заседание на 08.02.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калинка Илиева

при участието на секретаря Мариана Велева и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **2879** по описа за **2016** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Предявени са обективно и субективно съединени искиове с правно основание чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

Производството е по реда на чл. 203, ал. 1 от АПК.

Образувано е по искова молба, предявена от С. А. Д. и М. М. В. срещу Българската народна банка /БНБ/ и министъра на финансите.

Ищците твърдят, че са имали парични депозити в Корпоративна търговска банка АД /К./, /н/. Твърдят, че след установяване неналичността на гарантираните депозити в К. АД /н/, УС на БНБ не е спазил чл. 10, пар. 1 от директива 94/19/ЕС, като умишлено и продължително са бездействали в разрез с т. 10, 12 и 13 от Преамбюла на директивата, както и в нарушение на чл. 4, пар. 3 ДЕС, вр. чл. 288 ДФЕС.

Твърдят, че министърът на финансите не е изпълнил задълженията си или ги е изпълнил лошо по чл. 5, ал. 2, т. 2, 6 и 8 и чл. 8, ал. 7 ЗДП, във връзка с писмо на ЕК от 29.6.2014 г., в резултат на което К. АД /н/ не е получила ликвидна подкрепа, като министърът на финансите е работил срещу т. 10, 12 и 13 от Преамбюла на директивата, както и в нарушение на чл. 1, пар. 3 и чл. 10, ал. 1 от същата. Така би се изпълнило задължението по чл. 288 ДЕС. Министърът на финансите е бездействал и относно активирането на Фонда за гарантиране на влоговете /ФГВБ/.

Период, за който претендират вредите: 135 дни, считано от 21.7.2014 г. до 4.12.2014 г., доколкото твърдят, че именно в този период ответниците са бездействали във връзка с изпълнението на посочените задължения.

Съобразно молба-уточнение на исковата молба твърди, че съгласно решение №

73/20.6.2016 г. на УС на БНБ са изложени съображенията за налагане на мерките по ограничение на дейността и спиране изпълнение на задълженията на К. АД /н/; именно на тази дата се твърди, че е установена неналичността, като компетентният орган съгласно директива 94/19/ЕС е БНБ. УС на БНБ е взел решение да намали, считано от 1.7.2014 г., лихвените проценти по депозити на Корпоративна търговска банка АД /н/.

Искат присъждане на :

- обезщетение, равняващо се на законна лихва за забава върху гарантираната сума по депозита на С. А. Д., възлизаща на 1936,37 евро за периода на забава – 135 дни между 22.07.2014г. и 04.12.2014г.;

- обезщетение, равняващо се на законна лихва за забава върху гарантираната сума по депозита на М. В., възлизаща на 2673,34 щ.д. за периода на забава – 135 дни между 22.07.2014г. и 04.12.2014г.;

- разликата между размера на дължимата договорна лихва според договорите с К. АД, а именно 7,5 % проста годишна лихва за евро и 6,5 % проста годишна лихва за щ. долара и действително изплатената лихва, редуцирана с решение от 30.07.2014г. на УС на БНБ. Разликата между договорния лихвен процент 7,5 % за депозити в евро и административно наложения 2,74 % и разликата между разликата между договорния лихвен процент 6,5 % за депозити в щ. долари и административно наложения 1,86% за периода на забава – 135 дни между 22.07.2014г. и 04.12.2014г., което прави 1,41 % върху депозити в евро и 1,74 % върху депозити в щ. долари. Общо - 725,89 евро за С. Д. и 1236,72 щ.д. за М. В..

3. законната лихва от датата на предявяване на исковата молба до окончателното изплащане на главницата.

Съгласно молба-уточнение от 5.4.2021 г. е посочен като главен ответник Българската народна банка и евентуален – министърът на финансите. Твърди се, че УС на БНБ и евентуално – министърът на финансите са били длъжни да изпълнят условието на чл. 4, ал. 3 ДЕС, като се отпусне държавна помощ на К. АД или да се активира схемата на Фонда за гарантиране на депозитите.

В съдебно заседание от 8.2.2022 г. ищецът В. поиска да се присъдят лихви за забава за периода от 3.12.2014 г. до 21.3.2016 г. в размер на 516,69 щ.д. От името на С. А. Д. – 351,80 евро, за същия период.

Ответникът Българска народна банка /БНБ/ твърди, че исковата молба е нередовна, неоснователна и недопустима. Твърди се, че БНБ не е пасивно легитимиран да отговаря по реда на ЗОДОВ. Излагат се съображения, че предявените установителни искове са недопустими, тъй като производството по ЗОДОВ е осъдително и в него не могат да бъдат разглеждани каквито и да било други претенции. Сочи се, че решение № 82/30.06.2014г. на УС на БНБ е влязъл в сила стабилен административен акт и вреди от него е недопустимо да бъдат търсени. Твърди, че в националното законодателство и в директива 94/19/ЕО няма предвиден акт или действие по смисъла на чл.203, ал.1 от АПК, възложени в компетенциите на БНБ. БНБ не разполага с административни властнически правомощия спрямо вложителите в банка, заради което няма как да е налице бездействие на БНБ при упражняване на административна дейност спрямо вложителя. Сочи, че качеството вложител в банката не обуславя правен интерес от предявяването на иск по чл.204 от АПК във връзка с претендираното бездействие за установяване на неналичност на депозитите , доколкото се излагат твърдения за бездействие за издаване на индивидуален

административен акт. Ответникът излага съображения, че предявените претенции са неоснователни, евентуално недопустими, тъй като са насочени срещу ненадлежна страна. Сочи се, че БНБ не е легитимирана да отговаря за евентуално бездействие на квесторите на К.. Излагат се съображения, че е неоснователно оплакването на ищеца, че БНБ следва да даде указания на ФГВБ да вземе решение за започване изплащане на депозитите във връзка с чл.10, пар. 1 от директивата. БНБ няма такива правомощия нито по националния закон, нито съобразно директивата. Ответникът сочи, че не е налице извършване на административна дейност на БНБ спрямо ищцата, която да обуславя търсене на отговорност по реда на ЗОДОВ, тъй като БНБ не разполага с административно властнически правомощия по отношение на вложителите в банка предвид функциите и компетенциите, възложени и със ЗБНБ и ЗКИ. БНБ излага съображения, че няма твърдяна реално претърпяна от ищцата вреда. Твърди се, че липсва причинно-следствена връзка между твърдяното бездействие на БНБ и твърдения настъпил вредоносен резултат, тъй като изплащането на гарантираните депозити се извършва от ФГВБ, а не от БНБ.

Ответникът – министърът на финансите в отговора си твърди, че исковата молба е нередовна, а исковете - недопустими, доколкото е ненадлежен ответник. Сочи се, че в исковата молба не са посочени съставомерни фактически действия или бездействия на министъра на финансите, обуславящи ангажирането и отговорността му по съответния ред. Излагат се съображения, че посочените в исковата молба твърдения за неправомерни действия и бездействия обхващат единствено бланкетни твърдения за нарушени разпоредби на българското законодателство. С настоящата искова молба от министъра на финансите се претендира обезщетение за вреди от действия, за които нито министъра на финансите, нито което и да е друго длъжностно лице от МФ не е имал задължение да извърши. Оспорват се изложените твърдения за нарушения на националното законодателство от страна на министъра на финансите, доколкото липсва задължение за министъра на финансите, произтичащо от вътрешноправен нормативен акт, да осигури достъп до влоговете на ищеца в К. при поставянето на банката под специален надзор. Оспорват се изложените твърдения за неизпълнение/нарушение на европейското законодателство от страна на министъра на финансите. Оспорва като неоснователно твърдението на ищеца, че влоговете в К. са станали неналични по смисъла на чл.1, параграф 3 от Директива 94/19/ЕО като резултат от поставянето на К. под специален надзор и че компетентните органи не са спазили разпоредбата на чл.10, параграф 1 от Директива 94/19/ЕО и Директива 2009/14/ЕС. Оспорва като неоснователна претенцията за ангажиране на отговорността на министъра на финансите предвид обстоятелството, че министърът на финансите и управителният орган на БНБ са адресати на писмо на директора на Генерална дирекция „Вътрешен пазар и услуги“ на Европейската комисия, доколкото кореспонденцията с органите на ЕС не е с обвързващ характер, нито има отношение към настоящето дело. Оспорва твърдението на ищеца, че решение № 73/20.06.2014г. на УС на БНБ за поставяне на К. под специален надзор е нищожно. Оспорва възражението на ищеца за неоснователно бездействие на министъра на финансите да предостави ликвидна подкрепа на К.. Оспорва твърдението на ищеца, че ФГВБ е орган, зависим от министъра на финансите, или че представлява негова еманация; че министърът на финансите е законен представител на всички власти, държавни органи и техни еманации. Оспорва като неоснователна претенцията за законна лихва. Оспорва като неоснователна претенцията за вземане, представляващо разликата

между договорните и реално изплатените лихви, предвид намаляването на лихвените нива от страна на БНБ. Счита, че двете претенции взаимно се изключват и не е основателно за един и същ период да се претендира обезщетение за забава и изпълнение по договор. Ответникът оспорва претенцията и като недоказана, доколкото по делото не са представени доказателства, установяващи съществуване на вземането, в това число договори за депозит, преводни нареждания, извлечения от сметки. Счита, че искът не е предявен срещу надлежна страна.

Софийска градска прокуратура счита, че исковете са неоснователни и недоказани.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.-ГРАД след като обсъди доводите на страните и прецени представените по делото относими доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Установява се, че ищецът А. С. Д. е сключила с [фирма], сега – в несъстоятелност, договор за „платежни услуги“ – от 27.2.2013 г. въз основа на който е открита разплащателна сметка /в лв./ и спестовен влог /в евро/, видно от удостоверение от К. /н/, л. 426. На 6.11.2014 г. за ищцата е изпратена информация за подлежащата на изплащане сума в размер на 105 704,04 лв., легова равностойност на 54045,62 евро към Фонда за гарантиране на влоговете в банките /ФГВБ/, в съответствие с чл. 4, ал. 1 и ал. 2 Закона за гарантиране влоговете в банките /отм./. В посочената сума се включват и лихвите към 6.11.2014 За периода 20.6.2014 г. – 6.11.2014 г. начислените възнаградителни лихви са възлизали на 607,63 лв., а за периода 21.7.2014 г. – 6.11.2014 г.: 411,28 лв. Тъй като са изплатени всички гарантирани от ФГВБ суми, ищцата С. А. Д. не е била включена в списъка по чл. 66, ал. 7, т. 1 Закона за банковата несъстоятелност на приетите от синдика на К. АД /н./ вземания. Начислените, но неосчетоводени възнаградителни лихви за периода 21.7.2014 г. – 6.11.2014 г. са в размер на 411,28 евро, съгласно удостоверение на л. 448, издадено от К. АД /н/.

Установява се, че ищецът М. В. е сключил с [фирма], сега – в несъстоятелност, договор за „платежни услуги“ –от 11.4.2013 г. Видно от писмо от 16.7.2021 г. от ФГВБ, на ищеца е изплатена сумата от 117 085,09 лв., легова равностойност на 73 819,02 евро, като с посочената сума ищецът се е разпоредил. Съгласно удостоверение от К. АД /н/ от л. 447, не може да се каже каква част от посочената сума е главница и каква – лихви. Начислените, но неосчетоводени възнаградителни лихви за периода 21.7.2014 г. – 6.11.2014 г. са в размер на 385,45 щ.д. Съгласно удостоверение от К. /н/ от л. 473, за периода 20.6.2014 г. – 30.6.2014 г. лихвеният процент е бил 6,50 %, а лихвата – 471,73 щ.д.за периода 30.6.2014 г. – 6.11.2014 г. За периода 1.7.2014 г. – 6.11.2014 г. е начислявана възнаградителна лихва от 1,86 %, а лихвата за периода 25.7.2014 г. – 6.11.2014 г. – 370,77 щ.д.

На 6.11.2014 г. за ищцата е изпратена информация за подлежащата на изплащане сума в размер на 105 704,04 лв. към Фонда за гарантиране на влоговете в банките /ФГВБ/, в съответствие с чл. 4, ал. 1 и ал. 2 Закона за гарантиране влоговете в банките /отм./. В посочената сума се включват и лихвите към 6.11.2014г. За периода 20.6.2014 г. – 6.11.2014 г. начислените възнаградителни лихви са възлизали на 607,63 лв., а за периода 21.7.2014 г. – 6.11.2014 г.: 411,28 лв. Тъй като са изплатени всички гарантирани от ФГВБ суми, ищцата С. А. Д. не е била включена в списъка по чл. 66, ал. 7, т. 1 Закона за банковата несъстоятелност на приетите от синдика на К. АД /н./ вземания.

Съгласно удостоверение от К. /н/ от л. 474, за периода 20.6.2014 г. – 30.6.2014 г.

лихвеният процент е бил 7,50 %, а лихвата – 500,37 щ.д. за периода 30.6.2014 г. – 6.11.2014 г. За периода 1.7.2014 г. – 6.11.2014 г. е начислявана възнаградителна лихва от 2,74 %, а лихвата за периода 25.7.2014 г. – 6.11.2014 г. – 395,61 евро.

По делото е прието заключение по ССЕ, от което се установява какъв е бил размерът на договорна лихва по договорите на двамата ищци; законната лихва за забава и разликите между тях.

На 20.06.2014 г. на основание чл.115, ал.2, т.2 и т.3 от Закона за кредитните институции с решение №73/20.6.2014 г. на Управителния съвет на БНБ поставя банката под особен надзор за срок от три месеца.

Издадена е от назначените квестори на банката заповед № К-21/3-1220/25.6.2014 г., с която е наредено, на основание решение № 73/20.6.2014 г. на Управителния съвет на БНБ, да се анулират всички издадени валутни преводни нареждания със започната и неуспешно довършена обработка.

На 30.06.2014 г. УС на БНБ приема решение № 82 да бъдат намалени лихвените проценти по депозитите на [фирма] до средния пазарен размер за банковата система по видове, матуритет и валути съобразно приложение към решението. Лихвеният процент за банковата система без К. по депозити, договорени за ползване след предизвестие, е 2,59%.

На 25.07.2014 г., в изпълнение на чл.121 ЗКИ, квесторите на К. представили доклад за текущото състояние на банката, публикуван на страницата на БНБ. Според него, още на 20.06.2014 г., при проверка на перото „други активи“ в ежедневната оборотна ведомост на банката е констатиран необичайно голям разчет на стойност около 205 милиона лева, като операцията била взета на база протокол-разписка от 19.06.2014 г., с който [фирма] (мажоритарен акционер в К.) потвърдил задължението си към банката на суми с обща левова равностойност от 205 887 000 лв. Според същия протокол, дължимите суми следвало да бъдат възстановени до 30.06.2014 г. За това вземане квесторите уведомили БНБ на 08.07.2014 г. От доклада на квесторите се установявало още, че към 30.06.2014 г. финансовият резултат на К. бил загуба в размер на 65 283 000 лв., при реализирана печалба към 31.05.2014 г. в размер на 14 997 000 лв.

На 31.07.2014 г. УС на БНБ приема решение № 94, с което приема доклад за текущото състояние на [фирма], представен от квесторите и на основание чл. 107, ал. 3 от ЗКИ издава задължителни предписания на квесторите, между които следните: да създадат специален екип, който в срок до 15.09.2014 г. да организира подготовката на кредитните досиета за целите на одиторската оценка и да подпомага квесторите в управлението на взаимоотношенията с кредитополучателите, включително и за предприемане на необходимите действия спрямо длъжници, които не осигуряват редовно обслужване на своите задължения към банката; да сключат допълнителни договори с одиторски фирми за цялостна оценка на активите на банката, която да бъде осъществена в срок до 20.10.2014 г.

Режимът на специален надзор е бил удължен до 20 ноември, с решение № 114 от 16.09.2014 г. на управителния съвет на Българската народна банка, като се установява, че изплащането на гарантираните депозити е започнало от 04 декември 2014 г.

На 27.10.2014 г. БНБ внася в НС доклад за ситуацията в нея и предприетите действия. На 06.11.2014 г. БНБ отнема лиценза на Корпоративна търговска банка.

На 04.12.2014 г. Фондът за гарантиране на вземанията започва изплащане на такива.

Съгласно съобщение на Европейската комисия от 25.09.2014 г. се открива процедура

за нарушение срещу Република България за неправилно транспониране на член 1, параграф 3 и чл. 10, параграф 1 от Директива 94 / 19 / ЕО, както и за неспазване на принципа за свободно движение на капитали съгласно чл. 63 от ДФЕС, в което е посочено, че са нарушени цитираните разпоредби и че „неналичността на депозитите е достатъчна, за да се задейства схемата за гарантиране на депозити“, а „в разглеждания случай депозитите са неналични от три месеца“. В този смисъл е изпратена препоръка към БНБ и ФГВБ от Европейския банков орган от 17. 10. 2014 г., съгласно която с преустановяване на всички задължения на [фирма] и ТБ [фирма] от 20. 06. 2014 г. БНБ е направила депозитите неналични по смисъла на чл. 1, пар. 3, б. „i“ от Директива 94 / 19 / ЕО при вземането на решение по чл. 115, ал. 1 от ЗКИ на основание чл. 115, ал. 2, т. 2 и 3 ЗКИ. В тази връзка е представена разпечатка на прессъобщение на БНБ от 22.08.2014 г., съгласно което националното законодателство предвижда изплащане на депозитите от ФГВБ единствено след отнемане на лиценза на банката, като не предвижда правомощие на БНБ или друг държавен орган да обяви неналичност на депозити по причина, че чл. 1, пар. 3 буква „i“ от Директива 94 / 19 / ЕО не е въведена в българското законодателство. От друга страна, се сочи, че това може да бъде направено единствено от българския парламент. С решение № 138 от 06. 11. 2014 г., на основание чл. 103, ал. 1, т. 1 от ЗКИ, вр. чл. 62, буква „а“ и чл. 63, буква „в“ от Регламент /ЕС/ № 575/2013, чл. 103, ал. 2, т. 25, чл. 103, ал. 4 и чл. 151, ал. 1 - 3 от ЗКИ, УС на БНБ отнема лиценза за извършване на банкова дейност на [фирма]. Съгласно същото решение на основание чл. 9, ал. 1 от Закона за банковата несъстоятелност /З./ следва да бъде подадено искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност на [фирма] и да бъде уведомен на основание чл. 9, ал. 6 от З. Фондът за гарантиране на влоговете в банките за подаденото искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност на [фирма], с цел извършване на подготвителни действия за назначаване на синдик. Изложени са мотиви, че въз основа на представените на 01. 11. 2014 г. финансови и надзорни отчети на [фирма] към 30. 09. 2014 г. УС на БНБ установява отрицателна стойност на собствения капитал на банката в размер на минус 3 745 313 хил. лева, определен съгласно Регламент /ЕС/ № 575/2013 г., както и че банката не отговаря на капиталовите изисквания съгласно същия. С решение № 664 / 22. 04. 2015 г. на Софийски градски съд по т. д. № 7549 / 2014 г. е обявена неплатежоспособността на [фирма] с начална дата 06. 11. 2014 г. С решение № 1443 / 03. 07. 2015 г. по т. д. № 2216 / 2015 г., Софийският апелативен съд е отменил Решение № 664 / 22. 04. 2015 г. на СГС в частта относно началната дата на неплатежоспособността, като е определил за такава **20.06.2014 г.**, по съображения, че състоянието на неадекватност на собствения капитал на [фирма] не е настъпило към момента на отразяване на коригираните стойности в изготвените от квесторите отчети към 30. 09. 2014 г., а е било факт преди този момент.

С **решение № 61 от 18. 11. 2014 г.** на УС на ФГВБ е приет проектът на тристранния договор между ФГВБ, квесторите на [фирма] и обслужващите банки; определени са девет обслужващи банки и начална дата за изплащане на

гарантираните влогове в [фирма] – 04. 12. 2014 г.

По допустимостта на иска:

Действително, към датата на предявяване на исковата молба, в българското законодателство липсват специални процесуални норми, регламентиращи реда за реализиране отговорността на държавата за вреди, причинени в резултат на нарушаване на правото на Европейския съюз.

Съгласно чл. 4, §3 от Договора за Европейския съюз(ДЕС), по силата на принципа на лоялното сътрудничество, Съюзът и държавите членки, при пълно взаимно зачитане, си съдействат при изпълнението на задачите, произтичащи от Договорите. Държавите членки взимат всички общи или специални мерки, необходими за гарантиране на изпълнение на задълженията, произтичащи от Договорите или от актовете на институциите на Съюза, съдействат на Съюза при изпълнението на неговите задачи и се въздържат от всякакви мерки, които биха могли да застрашат постигането на целите на Съюза. Цитираната разпоредба на ДЕС не предвижда иска за ангажиране отговорността на държавата за нарушаване на правото на ЕС, но материално-правните му предпоставки са изведени ясно в практиката на Съда на ЕС, който приема, че принципът на извъндоговорната отговорност на държавите-членки за нарушение на правото на ЕС е присъщ на системата на Договорите, на които се основава Съюза. Правната възможност да се ангажира отговорността на всяка държава членка за вреди от нарушаване на правото на Съюза произтича от чл. 4, §3 ДЕС и принципа на лоялното сътрудничество.

Правото на ЕС не предвижда процесуалните правила и компетентния национален съд за разглеждане на спорове по повод посочената по-горе отговорност, а предоставя това правомощие на държавите членки в съответствие с принципа на процесуална автономия, ограничени от принципите на равностойност и ефективност. Освен това, правото на достъп до съд и на ефективна съдебна защита са изрично закрепени в чл. 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, приложим по отношение на споровете, свързани с правния порядък на Съюза. Макар определянето на компетентните юрисдикции и на процесуалния ред за предявяване на иск за отговорност на държавата на основание правото на Съюза да попада в обхвата на процесуалната автономия на държавите членки, те са длъжни да отстранят по реда на националното право последиците от причинените от държавата вреди, при това при спазване на принципите на ефективност, налагащ националните процесуални правила да гарантират ефективна защита на предоставените от общностното право права и на равностойност, изискващ националното право да предостави на всеки основан на общностна разпоредба иск процесуално третиране, което да е поне толкова благоприятно, колкото е благоприятно третирането, предвидено за сходни искове, основани на вътрешното право.

Правото на Съюза предвижда също, че задължението за поправянето на вредите съществува във всички хипотези на нарушаване на правото на Съюза от държава членка, при това независимо кой е публичният орган, извършил

нарушението, и кой е публичният орган, който съгласно правото на съответната държава по принцип носи отговорност за поправянето на вредите. Изискванията за прилагане на отговорността на държавата за вреди, причинени на частноправни субекти, вследствие нарушение на общностното право, принципно не трябва да се различават от тези, които уреждат отговорността на Общността, при сравними обстоятелства. Защитата на правата, които частноправните субекти извличат от общностното право, не може да се изменя в зависимост от националната или общностната същност на органа, който е причинил вредата. След тези общи положения, както следва и от решението по дело С-571/16, националният съд е този, който следва да определи пред кой съд и по кой ред трябва да се разгледа предявеният иск.

Основният въпрос, на който следва да бъде отговорено в тази връзка, е дали задължението на БНБ по чл. 1, пар. 3, буква і) от директивата е административно и в тази връзка действа ли БНБ като административен орган по смисъла на §1, т. 1 ДР на АПК. Българска народна банка функционално и организационно не принадлежи към системата на администрацията. Тя се отчита пред Народното събрание, което, наред с Президента, избира ръководните ѝ органи. Управление „Б. надзор“ на БНБ се ръководи от подуправител, избран от Народното събрание. Независимостта на БНБ е изрично прогласена в чл. 44 от ЗБНБ, съгласно който, в редакцията към момента на настъпване на твърдените вреди, при упражняване на правомощията и изпълнение на задълженията си по този закон Българската народна банка, управителят и членовете на управителния съвет са независими и нямат право да искат или да приемат указания на Министерския съвет и на други органи и институции. Министерският съвет и другите органи и институции нямат право да дават указания на Българската народна банка, на управителя или членовете на управителния съвет. Същевременно обаче, Българска народна банка е публично-правен орган, на който са възложени публично-правни функции, главната сред които е да поддържа ценовата стабилност чрез осигуряване стабилността на националната парична единица и провеждане на парична политика в съответствие с изискванията на закона. Наред с тази основна цел на БНБ, на нея е възложен и надзорът на кредитните институции, съгласно чл. 1, ал. 2 от Закона за кредитните институции /ЗКИ/. Във връзка с надзорните правомощия на БНБ, тя може да издава индивидуални административни актове, които подлежат на съдебен контрол - чл. 151, ал. 3 ЗКИ. Следователно, принципната независимост на БНБ и разграничаването ѝ от системата на администрацията не изключват обстоятелството, че на нея са възложени конкретни административни правомощия, именно по ЗКИ, във връзка с които БНБ извършва административна дейност. Това означава, че в определени хипотези БНБ действа като носител на административни правомощия, овластен въз основа на закон, и в това си качество и в тези случаи представлява административен орган по смисъла на §1, т. 1 ДР на АПК. Това следва и от изрично определената подсъдност на оспорванията срещу актове на

органи на БНБ, съгласно чл. 132, ал. 2, т. 3 АПК.

Правомощието по чл. 1 §3 i) от Директивата е възложено на „съответния компетентен орган“ на държавата членка, който е именно БНБ. Тя е натоварена с изключителна компетентност да регулира и осъществява надзор върху дейността на другите банки в страната с оглед поддържане стабилността на банковата система и защитата интересите на вложителите – чл. 2, ал. 6 ЗБНБ. БНБ е компетентният орган за упражняване на надзор върху банките по смисъла на чл. 4, §1, т. 40 от Регламент (ЕС) № 575/2013 г. на Европейския парламент и на Съвета от 25.06.2013 г., а възложеното ѝ в чл. 13 и чл. 36 ЗКИ правомощие да издава и отнема лицензи на банки е естествено продължение на надзорната дейност върху тях. При тази своя дейност БНБ осъществява властнически правомощия, като разполага с решаващи, регулиращи и санкциониращи функции спрямо банките.

Освен това, предвид обективния характер на извън-договорната отговорност на държавата за вреди от нарушения на правото на ЕС, редът за ангажиране на деликтната отговорност по реда на чл. 45-49 от ЗЗД е неприложим. В решението по делото С-571/16, СЕС изрично сочи, че разпоредбата на чл. 4, пар. 3 ДЕС, както и принципите на равностойност и ефективност, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, съгласно която правото на частноправните субекти на обезщетение за вреди от нарушаване на правото на ЕС зависи от спазването на допълнително условие, а именно вредата да е причинена умишлено от съответния държавен орган.

В контекста на посочените стандарти, на чл. 4, пар. 3 от ДЕС и на принципите на равностойност и ефективност, както и на тълкуването, дадено с решението по дело С-571/16, следва да се приеме, че искът, с който е сезиран АССГ, макар и предявен преди измененията на ЗОДОВ и АПК (ДВ бр.94 от 2019 г.), следва да бъде разгледан по реда на чл. 203-207 АПК, в съответната им редакция, срещу надлежния ответник Българска народна банка, във връзка с възложените му административни правомощия по надзор върху кредитните институции.

Доводът, че искът е недопустим като предявен преди да е изпълнена задължителната процесуална предпоставка по чл. 204, ал. 1 АПК – а именно да е отменен отказът да бъде издаден сочения в исковата молба акт за обявяване на депозитите в [фирма] за неналични, не се споделя от настоящия съдебен състав. Действително, актът, с който следва да бъде извършено това, не е фактическо действие, а правно такова. Той обаче няма характеристиките на индивидуален административен акт по чл. 21, ал. 1 АПК, както поддържа ответникът. Съгласно последната норма „индивидуален административен акт е изричното волеизявление или изразеното с действие или бездействие волеизявление на административен орган или на друг овластен със закон за това орган или организация, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, с което се създават права или задължения или непосредствено се засягат права, свободи или законни интереси на отделни граждани или организации, както и отказът да се издаде

такъв акт“. В случая не може да се говори за отказ да бъде издаден административен акт /който също е административен акт/, тъй като липсва искане от страна на ищцата за издаването му. С оглед изложената фактическа обстановка и релевираните с исковата молба доводи за допуснато съществено нарушение на правото на ЕС, актът е следвало да бъде издаден *по инициатива на органа* в предвидения в чл. 1, пар. 3, б. „i“ от Директива 94/19/ЕО срок при положително установяване на посочените в разпоредбата условия.

В конкретния случай, при действащото към 2014г. законодателство и константна практика на ВАС, ищецът не би имал ефективен способ на защита-всички дела, образувани по жалби на вложители в К. срещу решенията на БНБ за поставяне на К. под специален надзор, за продължаване срока на надзора и за отнемане лиценза на К. са оставени от ВАС без разглеждане. Това означава, че е липсвал възможен процесуален ред, при който в рамките на ефективен съдебен контрол на актовете и действията на БНБ, да бъде извършена преценка за съответствието на националната схема за гарантиране на депозитите с изискванията на Директива 94/19/ЕО. На вложителите не може да се противопостави изискване, като това по чл.204, ал.1 от АПК – за предварителна отмяна на акта, тъй като това би било в нарушение на принципа за ефективност. В този смисъл – т.143 – т.146 от решението на СЕС по дело C-571/16.

По пасивната процесуална легитимация и по възраженията за липсата им по отношение на Българската народна банка /БНБ/. Функционално и организационно тя не принадлежи към системата на администрацията, като се отчита пред Народното събрание, което, наред с Президента, избира ръководните ѝ органи. Управление „Б. надзор на БНБ се ръководи от подуправител, избран от Народното събрание. Независимостта на БНБ е изрично прогласена в чл. 44 от ЗБНБ, съгласно който, в редакцията към момента на настъпване на твърдените вреди, при упражняване на правомощията и изпълнение на задълженията си по този закон Българската народна банка, управителят и членовете на управителния съвет са независими и нямат право да искат или да приемат указания на Министерския съвет и на други органи и институции. Министерският съвет и другите органи и институции нямат право да дават указания на Б., на управителя или членовете на управителния съвет.

Същевременно обаче, БНБ е публично-правен орган, на когото са възложени публичноправни функции. Една от тях е и надзорът на кредитните институции, съгласно чл. 1 , ал. 2 от Закона за кредитните институции /ЗКИ/. Във връзка с надзорните правомощия на БНБ, тя може да издава индивидуални административни актове, които подлежат на съдебен контрол - чл. 151, ал. 3 ЗКИ. Следователно, принципната независимост на БНБ и разграничаването ѝ от системата на администрацията не изключват това, че на нея са възложени конкретни административни правомощия по смисъла на §1, т. 1 ДР на АПК.

Вторият основен елемент за обуславяне на приложимостта този закон, с оглед

преценката за допустимостта на иска, е вида на дейността, осъществявана от Българската народна банка. Отговорът на този въпрос ще обуслови и подсъдността на спора, а именно - на административния съд или на общите граждански съдилища. Съгласно тълкувателно постановление № 2 от 19.05.2015 г. на О. от ГК на ВКС и О. от I и II колегия на ВАС, съобразно което разграничението на подсъдността се извършва въз основа на критерия „при или по повод изпълнение на административна дейност“. Ето защо следва да се приеме, че компетентният съд да разгледа предявените иски е Административен съд София-град.

Въпросът за процесуалната допустимост на исковете, от гледна точка пасивната процесуална легитимация, е решен и в многобройните определения на ВАС (напр. - Определение № 6061/19.05.2016 г., по адм. дело № 5711/2016 г.; Определение № 5950/18.05.2016 г., по адм. дело № 6571/2016 г., определения на ВАС, по: адм. дело № 4224/2015 г., адм.дело № 9410/2015 г., адм. дело №12551/2015 г., адм.дело № 13171/2015 г.), с които е прието, че: БНБ, макар да не принадлежи към системата на изпълнителната власт, разпоредби от ЗБНБ ѝ възлагат властнически правомощия, което я определя като административен орган, във втората хипотеза на §1, т.1 ДР АПК, с оглед на което БНБ може да бъде ответник, при условията на чл. 205 АПК по предявени иски за обезщетение за вреди от бездействие, при неупражняване на административните правомощия, спрямо друга търговска банка, вкл. за бездействие по неспазване задължения, произтичащи пряко от Директива 94/19/ЕО и свързаните с тях разпоредби от националното право.

С оглед на изложената по-горе фактическа обстановка, Административен съд София-град намира предявените иски за процесуално допустими.

По основателността на исковете срещу БНБ.

В случая съдът намира, че действително следва да се направи извод, че е налице нарушение на норма с директен ефект от Директива 94/19/ЕО - чл. 1, пар. 3, подт. i, ал. 2 от Директива 94/19/ЕО. В този смисъл и решение по дело С-571/16 /т.117/ и решение по дело 501/18 /т. 63/ СЕС последователно постановява, че чл. 1, т. 3, подт. i) от Директива 94/19 е норма с директен ефект и нарушението ѝ може да обоснове ангажиране на отговорността на държавата за вреди от неизпълнението ѝ. Освен че има директен ефект и представлява правна норма, целяща да се предоставят права, които да позволят на вложителите да предявяват обезщетителни иски за вредите от забавеното изплащане на техните депозити в нарушение на тази разпоредба — налага на компетентния орган по смисъла на член 4, точка 2, подточка iii) от Регламент № 1093/2010 безусловно и достатъчно точно задължение.

Срокът от 5 работни дни по чл.1, т.3, подт. i) от Директива 94/19, в който БНБ е била длъжна да издаде изричен акт за установяване неналичността на депозитите, изчислен от 20.06.2014г. (датата на поставянето на К. под надзор) е изтекъл на 27.06.2014г. След този момент БНБ е в нарушение на правото на ЕС. Постановяването на акт, с който се установява неналичността на депозитите, не

е достатъчно условие за започване на тяхното изплащане. С акта, с който се установява неналичността на депозитите, се стартира схемата за изплащане на гарантираните депозити и считано от датата на постановяване на този акт, започва да тече срокът за изплащане. По аргумент от чл.23, ал.5 ЗГВБ, в случай че БНБ беше взела решението по чл.1, §3 i) в петдневния срок – т.е. най-късно на 27.06.2014г., то срокът от 20 работни дни за изплащане на депозитите изтича на 25.07.2014 г. От следващия ден - 26.07.2014г., се търпят реални вреди, поради неизплащане гарантирания размер на депозита.

Решението за обявяване неналичността на депозитите е взето на 06.11.2014г., когато е отнет лиценза на К. АД и е стартирана процедурата по компенсиране по чл.10 от Директива 94/19. От тази дата включително БНБ вече не осъществява незаконосъобразно бездействие, поради което за периода от 06.11.2014г. до датата на изплащане на депозита липсва основание за обезщетение. Ето защо периодът, за който се дължи обезщетение е 26.07.2014г. – 05.11 2014г.

Настоящият съдебен състав приема, че реално претърпяната вреда следва да се съизмери със законната лихва за посочения период. Видно от заключението по ССЕ тя е следната:

РАЗМЕР НА ЗАКОННАТА ЛИХВА ПО I						
от дата	до дата	бр.дни	год.л.%	главница	лихва евро	
26.07.2014 г.	05.11.2014 г.	103	10,03	51463,58	1476,85	

РАЗМЕР НА ЗАКОННАТА ЛИХВА ПО ВЛОГ					
от дата	до дата	бр.дни	год.л.%	главница	
26.07.2014 г.	05.11.2014 г.	103	10,03	20,24	

РАЗМЕР НА ЗАКОННАТА ЛИХВА ПО ВЛО						
от дата	до дата	бр.дни	год.л.%	главница	лихва щ.дол.	
26.07.2014 г.	05.11.2014 г.	103	10,03	71051,06	2038,95	

От така посочените размери обаче следва да се приспадне начислената и изплатената на ищците договорна лихва, която договорна лихва е определена с

решението на БНБ от 30.6.2014 г. и която е по-малка от уговорената от страните съобразно установените по делото проценти. Именно за така получената разлика и за посочения по-горе период следва да се приеме, че те са претърпели вреди. Исковете за разликата до пълните предявени периоди и размери следва да се отхвърлят.

Съобразно заключението по ССЕ разликите са следните:

РАЗЛИКА МЕЖДУ ЗАКОННАТА И ДОГОВОР					
от дата	до дата	лихва евро	лихва в лева	законна лихва	
26.07.2014 г.	05.11.2014 г.	403,44	789,06	2888,47	

РАЗЛИКА МЕЖДУ ЗАКОННАТА И ДОГОВОР					
от дата	до дата	лихва щ.д.	лихва в лева	законна лихва	
26.07.2014 г.	05.11.2014 г.	378,11	592,56	3195,38	

При определяне на разликите вещото лице е превалутирала дължимите лихви от евро и щ.д. в лева, като ги извадила от законната лихва в лв. Доколкото обаче претенциите на ищците са в щ.д. и евро, то следва да се присъди валута до последната. На основание чл. 162 ГПК и въз основа на заключението на вещото лице следва да се присъди на С. А. 1073,41 евро /при курс 1 евро = 1.95583 лв./, равняващи се на 2602,82 лв.

На М. В. следва да се присъди сумата от 1712,38 щ.д. При определяне на главницата и на основание чл. 162 ГПК съдът взе предвид курсовете на БНБ за процесния период, за 1 щ.д., публикувани на сайта на БНБ, като за основа счита, че следва да послужи осреднен курс от 1,52 щ.д. за лев.

Предвид частичната основателност на посочените искове следва да се приеме, че са неоснователни исковете по т. 2 от исковата молба – за присъждане на разликата между договорените лихвени проценти и процентите, определени с решението на БНБ от 30.6.2014 г. Това е така доколкото присъждането на обезщетението по първия иск логически би изключило претендиране, респ. – присъждане на обезщетение по втория иск, както и доколкото претендираната разлика вече е предявена с първия иск, а и съдът намира, че следва да се присъди.

По отношение на законна лихва за забава. Такава следва да се присъди от датата на предявяване на исковата молба – 21.3.2016 г. до окончателното плащане на главниците.

По отношение на искането за присъждане на лихви за забава, направено в с.з.

от 8.2.2022 г. Посочените лихви отново се включват в лихвите по размер и период по предходния иск; искането за изменение не следва да се допуска и по арг. от чл. 214, ал. 2 ГПК. Ето защо следва да се отмени определението, с което е допуснато изменение на исковете. Същевременно, следва да се присъди лихва за забава върху главниците, считано от предявяване на исковата молба.

Предвид основателността на исковете срещу главния ответник, съдът не би следвало да дължи произнасяне по евентуално субективно съединените икове срещу министъра на финансите. Следва да се посочи обаче, че исковете срещу този ответник са недопустими доколкото той не е пасивно процесуално да е легитимиран да отговаря по тях. Съгласно т. 6 от тълкувателно решение № 3/2005 г. пасивно легитимиран по процесните икове е държавният орган – юридическо лице, с който съответното длъжностно лице се намира в трудови или служебни правоотношения. Ето защо производството по делото срещу този ответник следва да бъде прекратено.

По разноските в производството:

В съответствие с нормата на чл. 81 ГПК съдът следва да се произнесе по претенциите на страните за присъждане на разноски:

Ищецът не е направил искане за присъждане на разноски.

По исканията на ответника БНБ за разноски. Чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ (в редакцията съгласно изм. и доп., публ. ДВ, бр. 94 от 29.11.2019 г.) е неприложима в конкретния случай, доколкото съгласно § 6, ал. 1 от ПЗР на ЗИД на ЗОДОВ, този закон се прилага за предявени иски молби, подадени след влизането му в сила, а исковата молба е подадена преди това –на 21.3.2016г. Съгласно приложимата правна уредба - чл. 10, ал. 2 и ал. 3 от ЗОДОВ не се предвижда ищецът да дължи на ответника заплащане на разноски и възнаграждение за процесуално представителство при частично отхвърляне на иска му, поради което съдът намира, че не е налице основание на БНБ да бъдат присъдени претендираната сума за юрисконсултско възнаграждение и сторените разноски за възнаграждение на вещо лице.

Предвид прекратяването на производството по делото обаче срещу министъра на финансите, приложение следва да намери общата норма на чл. 78, ал. 4 ГПК, доколкото в ЗОДОВ не са предвидени специални норми за присъждане на разноски в случа на прекратяване производството по делото. Ето защо ищите следва да бъдат осъдени да заплатят поравно на този ответник юрисконсултско възнаграждение, общо от 300 лв.

Така мотивиран, Административен съд София-град, I-во отделение–64 състав:

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА Българска народна банка да заплати на С. А. Д., ЛНЧ [ЕГН] обезщетение за *имуществени вреди* в размер на 1073,41 евро , претърпени в периода от 25. 07. 2014 г. до 06. 11. 2014 г., в резултат на извършено от БНБ

нарушение на правото на Европейския съюз, изразяващо се в невземане на решение за обявяване неналичност на депозитите в [фирма], в императивния срок от пет работни дни, съгласно приложимата с директен ефект разпоредба на чл. 1, пар. 3, буква „i“ от Директива 94/19 / ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г. относно схемите за гарантиране на депозити, ведно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба – 21.3.2016 г. до окончателното изплащане на главницата, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата до пълния предявен размер от 1936,37 евро и за периодите от 30.6.2014 г. до 26.07.2014г. и от 05.11.2014г. до 4.12.2014 г.

ОСЪЖДА Българска народна банка да заплати на М. М. В., ЕГН [ЕГН] обезщетение за *имуществени вреди* в размер на 1712,38 щ.д., претърпени в периода от 25. 07. 2014 г. до 06. 11. 2014 г., в резултат на извършено от БНБ нарушение на правото на Европейския съюз, изразяващо се в невземане на решение за обявяване неналичност на депозитите в [фирма], в императивния срок от пет работни дни, съгласно приложимата с директен ефект разпоредба на чл. 1, пар. 3, буква „i“ от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г. относно схемите за гарантиране на депозити, ведно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба – 21.3.2016 г. до окончателното изплащане на главницата, като **ОТХВЪРЛЯ** иска в останалата част, за разликата до 2673,34 щ.д. и за периодите от 21.7.2014 г. до 25.07.2014г. и от 05.11.2014г. до 4.12.2014 г.

ОТХВЪРЛЯ изцяло исковете на С. А. Д., ЛНЧ [ЕГН] за присъждане на разликата между размера на дължимата договорна лихва според договорите с К. АД, а именно 7,5 % проста годишна лихва за евро и определения с решение от 30.07.2014г. на УС на БНБ 2,74 % за периода на забава – 135 дни между 22.07.2014г. и 04.12.2014г., общо - 725,89 евро, ведно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба до окончателното изплащане на главницата..

ОТХВЪРЛЯ изцяло исковете на М. М. В., ЕГН [ЕГН] за присъждане на разликата между размера на дължимата договорна лихва според договорите с К. АД, а именно 6,5 % проста годишна лихва за щ. долара и действително изплатената лихва, редуцирана с решение от 30.07.2014г. на УС на БНБ 1,86% върху депозити в щ. долари за периода на забава – 135 дни, между 22.07.2014г. и 04.12.2014г., общо 1236,72 щ.д., ведно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба до окончателното изплащане на главницата.

ОТМЕНЯ определенията от 8.2.2022 г., с които е допуснато изменение на предявените искове.

ПРЕКРАТЯВА производството по делото в частта му относно предявените искове от М. М. В., ЕГН [ЕГН] и С. А. Д., ЛНЧ [ЕГН] срещу министъра на финансите.

ОСЪЖДА М. М. В., ЕГН [ЕГН] и С. А. Д., ЛНЧ [ЕГН] да заплатят на министъра на финансите сумата от по 150 лв. разноски за юрисконсултско възнаграждение.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховен административен съд на Република България, в 14-дневен срок от съобщението.

СЪДИЯ: